

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»**

**Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра українознавства, культури та документознавства**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор з науково-педагогічної роботи
Анатолій МАРТИНЕНКО

29/08 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЛОСОФІЯ ТА НАУКОВЕ МИСЛЕННЯ»

(назва навчальної дисципліни)

Підготовки

Доктора філософії

(назва ступеня вищої освіти)

Освітньо-наукової
програми

Архітектура та містобудування

(назва освітньої програми)

Спеціальності

191 Архітектура та містобудування

(код і назва спеціальності)

**Полтава
2024 рік**

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія та наукове мислення» для аспірантів спеціальності 191 Архітектура та містобудування третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Складена відповідно до освітньо-наукової програми «Архітектура та містобудування» 2024 року

Розробник: Савонова Г. І., д. філос. н., доцент кафедри українознавства, культури та документознавства

Погоджено

Гарант освітньої програми

Володимир НІКОЛАЄНКО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри українознавства, культури та документознавства

Протокол від «28» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри українознавства, культури та документознавства

Ірина ПЕРЕДЕРІЙ

«29» серпня 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії

Віктор ЧЕРНИШОВ

«30» серпня 2024 року

© Савонова Г. І. 2024 рік

© Національний університет

імені Юрія Кондратюка, 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування Показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма здобуття освіти
		денна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 19 Архітектура та будівництво	Обов'язкова
Загальна кількість годин – 120		
Модулів – 1	Спеціальність 191 Архітектура та містобудування	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
		Семестр
	1-й	
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>Доктор філософії</u>	Лекції
		20 год.
		Практичні
		20 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		80 год.
Індивідуальна робота:		
0 год.		
Вид контролю: екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття освіти – 40/80

2. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія та наукове мислення» є набуття знань про фундаментальні підстави та засадничі принципи сучасного наукового мислення.

Завдання дисципліни спрямовані на формування у аспірантів таких **компетентностей**:

ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері архітектури та містобудування на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК 01. Здатність виконувати теоретико-методологічні прикладні та експериментальні наукові дослідження, які формують нові знання у сфері архітектури та містобудування, дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, і результати яких можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з архітектури та будівництва і суміжних галузей

СК 02. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних експериментальних і теоретико-методологічних досліджень у сфері архітектури та містобудування, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності

3. Передумови для вивчення дисципліни

Базується на знаннях отриманих під час вивчення дисципліни є попередньо опановані дисципліни другого (магістерського) рівня вищої освіти.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Механізм реалізації кінцевої мети, досягнення необхідного рівня сформованості вмінь і знань досягається використанням прогресивних підходів до ведення навчального процесу з дисципліни, сучасних інформаційно-педагогічних технологій навчання.

Програмні результати навчання:

РН 02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми архітектури та містобудування державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН 05. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу та експериментальних досліджень, комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН07. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми архітектури та містобудування з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

РН08. Глибоко розуміти загальні принципи та методи архітектури та містобудування, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері архітектури та містобудування та у викладацькій практиці.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90-100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82-89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74-81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64-73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усунути за допомогою викладача.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.

60 – 63	Е	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/ заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	Ф	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний, здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни «Філософія та наукове мислення» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- **поточний контроль:** опитування, оцінювання доповідей та презентацій, виконанням завдань самостійної роботи (здійснюється під час проведення практичних занять), тестування;

- **підсумковий контроль:** екзамен, що складається зі стандартизованого письмового тестування й теоретико-практичного завдання, що потребують письмового розкриття для підсумкової оцінки успішності засвоєння аспірантами навчального матеріалу.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ НАУКИ ТА НАУКОВОГО МИСЛЕННЯ.

Тема 1. Наука як соціальне явище.

Історичні типи світогляду. Особливості філософського (наукового) світогляду. Наука як сукупність знань. Поняття про науку. Значення науки для розвитку суспільства. Сутність і зміст науки, її характерні риси. Основні стадії та етапи розвитку науки. Суб'єкти наукової діяльності: дослідник, науковець, вчений, науковий працівник. Об'єктно-предметна база наукових досліджень. Об'єкт як частина об'єктивної реальності. Специфічні закони, закономірності існування об'єктів. Факти, явища, відношення як предмети наукового дослідження.

Практичне заняття №1

Тема 2. Філософія науки як спеціальна філософська дисципліна.

Предмет філософії науки. Етапи її розвитку. Основні функції філософії науки. Діалектика сучасної науки та філософії. Синергетика як нова стратегія наукового пошуку.

Практичне заняття №2

Тема 3. Онтологічні й гносеологічні виміри європейської науки в докласичну епоху.

Чому дослідження онтологічних і гносеологічних основ важливе для розуміння становлення європейської науки. Космоцентризм давньогрецького мислення. Натурфілософія класичної античності. Логос як принцип упорядкування мислення і світу. Онтологічна структура середньовічного світу. Світ як творіння Бога, упорядковане відповідно до вищої мети. Зміна уявлень про космос: від замкнутого до безмежного (Коперник, Кузанський). Зародження механістичного бачення природи. Емпіризм Роджера Бекона: досвід як джерело знання. Гуманізм і нове ставлення до природи у Відродженні (Леонардо да Вінчі)

Практичне заняття №3

Тема 4. Класичні концепції філософії науки.

Визначення «класичної науки» – раціоналістична модель пізнання XVII–XIX ст. Історичні передумови її формування (наукова революція XVII ст., Декарт, Галілей, Ньютон). Основні риси класичної науки: (об'єктивізм і детермінізм, віра в універсальність законів природи, експериментально-математичний метод, ідеал повного і достовірного знання). Простір і час як абсолютні форми буття (І. Ньютон). Причинність і детермінізм у поясненні природних явищ. Уявлення про суб'єкта і об'єкта пізнання – позиція зовнішнього спостерігача.

Практичне заняття №4

Тема 5. Постмодерністські дискурси у філософії та науці.

Світоглядно-філософське та методологічне підґрунтя постмодернізму у філософії й науці. Структуралістські тенденції у науці постмодерну. Характерні риси й особливості постмодернізму у науці. Реальність як текст, який підлягає нескінченному тлумаченню. Мова як середовище конструювання реальності. Істина як продукт дискурсивної практики. Проблема влади та знання в філософії М. Фуко. Деконструкція класичного знання.

Практичне заняття №5

Змістовний модуль 2. СПЕЦИФІКА НАУКОВОГО МИСЛЕННЯ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.

Тема 6. Зміст та складові науково-дослідного процесу.

Основні стадії науково-дослідного процесу. Схема науково-дослідного процесу. Організаційна, дослідна стадії та стадія узагальнення, апробації та реалізації наукових результатів. Процедура вибору наукової проблеми. Критерії вибору теми. Обґрунтування актуальності теми, визначення її місця у науковій проблемі.

Організація науково-дослідних робіт. Суть та складові планування наукової діяльності. Програма та плани наукового дослідження. Формулювання теми дослідження. Вивчення стану питання і обґрунтування обраного напрямку дослідження. Мета дослідження. Загальні та конкретні завдання дослідження. Вибір методів дослідження. Етапи роботи, календарний план роботи. Попередній та остаточний план наукового дослідження, план-проспект наукового дослідження.

Практичне заняття №6

Тема 7. Методологія та методи наукового дослідження.

Поняття методології наукового дослідження. Функції методології. Фундаментальна або філософська методологія, її значення для визначення загальної стратегії дослідження. Уявлення про наукові парадигми.

Поняття наукової теорії, її сутність та структура. Структурні елементи науки. Докази як процес встановлення істинності твердження. Правила і умови доказів та спростувань.

Класифікація методів наукового пізнання. Загальні і специфічні методи наукових досліджень. Типологія методів наукового пізнання. Загальнологічні методи. Класифікація та характеристика загальнонаукових методів. Основні групи загальнонаукових методів. Конкретнонаукові методи.

Практичне заняття №7

Тема 8. Інформаційна база наукового дослідження.

Роль інформації в наукових дослідженнях. Основні джерела наукової інформації, їх класифікація. Наукова преса. Наукові видання. Монографії, підручники та посібники. Періодичні і неперіодичні видання. Користування законодавчою, нормативно-довідковою та фактографічною інформацією. Пошук та опрацювання наукової інформації.

Бібліографічний пошук у каталогах і картотеках. Поняття статистичних даних. Тип даних. Принципи складання бібліографії.

Практичне заняття №8

Тема 9. Етика вченого та захист інтелектуальних і авторських прав в Україні. Академічна доброчесність.

Професійна відповідальність ученого перед суспільством. Етичні дилеми сучасної науки. Моральні засади наукової діяльності. Виховання молодих учених у дусі чесності, скромності, гуманізму.

Національна система. Закони України «Про інформацію», «Про авторське право і суміжні права», Законодавство в сфері інтелектуальної власності. Інформаційні ресурси спільного користування, методи обробки наукової інформації.

Академічна доброчесність. Принципи академічної доброчесності. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Законодавча база стосовно академічної доброчесності. Форми академічної недоброчесності. Перевірка освітніх та наукових робіт проводиться за допомогою антиплагіатної системи.

Практичне заняття №9

Тема 10. Філософія наукової творчості.

Наукова творчість як об'єкт філософського аналізу. Онтологічні та гносеологічні аспекти наукової творчості. Постмодерні виміри наукової творчості. Динамічність і логіко-когнітивні механізми творчої наукової діяльності. Інтердисциплінарність і фрагментарність. Екзистенційна чутливість науки.

Практичне заняття №10

8. Структура навчальної дисципліни для денної форми здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Філософські аспекти науки та наукового мислення.						
Тема 1. Наука як соціальне явище.	12	2	2			8
Тема 2. Філософія науки як спеціальна філософська	12	2	2			8

дисципліна.						
Тема 3. Онтологічні й гносеологічні виміри європейської науки в докласичну епоху.	12	2	2			8
Тема 4. Класичні концепції філософії науки.	12	2	2			8
Тема 5. Постмодерністські дискурси у філософії та науці.	12	2	2			8
Разом за змістовим модулем 1.	60	10	10			40
Змістовний модуль 2. Специфіка наукового мислення та здійснення дослідження.						
Тема 6. Зміст та складові науково-дослідного процесу.	12	2	2			8
Тема 7. Методологія та методи наукового дослідження.	12	2	2			8
Тема 8. Інформаційна база наукового дослідження.	12	2	2			8
Тема 9. Етика вченого та захист інтелектуальних і авторських прав в Україні. Академічна доброчесність.	12	2	2			8
Тема 10. Філософія наукової творчості.	12	2	2			8
Разом за змістовим модулем 3.	60	10	10			40
Усього годин	120	20	20			80

9. Перелік питань для семінарських занять

№	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
	Семінарські заняття не передбачені	

10. Перелік питань для практичних занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
Практичне заняття 1. Наука як соціальне явище. Проаналізуйте розвиток науки, якою ви плануєте займатися. Визначте парадигми вашої науки. Зазначте тему вашого наукового дослідження. Розкрийте суть проблеми вашого наукового дослідження. Визначте актуальність теми дослідження. Сформулюйте гіпотезу для вашого наукового дослідження.	2
Практичне заняття 2. Філософія науки як спеціальна філософська дисципліна. Заповнити індивідуальний план роботи аспіранта на 4 роки за прикладом	2

Практичне заняття 3. Онтологічні й гносеологічні виміри європейської науки в докласичну епоху. Дайте власне визначення понять «наукове мислення», «наукова раціональність», «наукова ідея», «наукова творчість». Порівняйте з дефініціями з трьох джерел. Сформулюйте поняття істина згідно з класичною, некласичною та посткласичною філософією.	2
Практичне заняття 4. Класичні концепції філософії науки. Побудуйте логічну схему «структури наукового мислення» (знання, метод, мова, цінності). Дайте визначення поняттям, які входять у структуру наукового мислення.	2
Практичне заняття 5. Постмодерністські дискурси у філософії та науці. Складіть первинний план наукового дослідження від вступу до списку літератури. Зазначте приблизний обсяг кожного елементу дисертації (приблизна кількість сторінок) Зазначте чорновий варіант назв розділів і підрозділів.	2
Практичне заняття 6. Зміст та складові науково-дослідного процесу. Зробіть шаблон вашої наукової статті відповідно до вимог журналу Вісник Національного університету «Львівська політехніка».	2
Практичне заняття 7. Методологія та методи наукового дослідження. Визначте, до якої методологічної парадигми належить ваше дослідження (емпіризм, конструктивізм, критичний реалізм) і обґрунтуйте вибір. Проаналізуйте, як зміниться об'єкт вашого дослідження при зміні методологічного підходу. Побудуйте власну модель наукової діяльності (дослідник – об'єкт – метод – результат – цінності).	2
Практичне заняття 8. Інформаційна база наукового дослідження. Підготуйте список літератури з вашого дисертаційного дослідження (не менше 80 джерел) та оформіть відповідно до ДСТУ 8302:2015. Зробіть аналіз літератури з вашої проблеми за останні п'ять років.	2
Практичне заняття 9. Етика вченого та захист інтелектуальних і авторських прав в Україні. Академічна доброчесність. Сформулюйте свій міні-маніфест дослідника (принципи, цінності, стиль мислення).	2
Практичне заняття 10. Філософія наукової творчості. Порівняйте класичну, некласичну та посткласичну наукові парадигми. Визначте, у якій парадигмі працює ваша галузь (класичній, некласичній, посткласичній). Обґрунтуйте, чому саме ця парадигма адекватна вашому об'єкту.	2
Усього годин	20

11. Перелік питань для лабораторних занять

№	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
	Лабораторні заняття не передбачені	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи здобувача є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з літературними джерелами, формувати гіпотезу, структуру, очікувані результати власної науково-дослідної роботи, аналізувати матеріал з теми наукового дослідження, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи аспіранта:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;

- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій програмі навчальної дисципліни;
- підготовка до складання екзамену за контрольними питаннями.

**Питання
для самостійного вивчення аспірантами**

Перелік питань	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Філософські аспекти науки та наукового мислення.	
Тема 1. Наука як соціальне явище.	
Наука як сфера людської діяльності	4
Взаємозв'язок науки, техніки й моралі у сучасному світі.	4
Тема 2. Філософія науки як спеціальна філософська дисципліна.	
Наука як чинник формування національної ідентичності та культури.	4
Українські вчені у світовій науці: історичний внесок і сучасні досягнення.	4
Тема 3. Онтологічні й гносеологічні виміри європейської науки в докласичну епоху.	
Космологічна парадигма філософії: великий, малий та символічний світи. «Органон» Аристотеля.	4
Соціально-історичні передумови та специфічні риси науки Середньовіччя.	4
Тема 4. Класичні концепції філософії науки.	
Філософія і наукове мислення Нового часу: раціоналізм та емпіризм.	4
Трансцендентальна парадигма: філософія І. Канта і наукове мислення.	4
Тема 5. Постмодерністські дискурси у філософії та науці.	
«Лінгвістичний поворот» у філософії ХХ ст.: феноменологічна та аналітична традиції.	4
Аналітична парадигма: філософія мови та сучасне наукове мислення.	2
Феноменологічна парадигма: філософія свідомості та когнітивна наука.	2
Змістовний модуль 2. Специфіка наукового мислення та здійснення дослідження.	
Тема 6. Зміст та складові науково-дослідного процесу.	
Науково-дослідний процес як система: етапи, логіка, структура.	2
Наукове партнерство України з міжнародним науковим середовищем	2
Дисертація, монографія, звіт про науково-дослідну роботу: спільне та відмінне.	2
Наукові публікації у вітчизняних і міжнародних виданнях: вимоги та стандарти.	2
Тема 7. Методологія та методи наукового дослідження.	
Моделювання як метод наукового пізнання.	4
Експеримент, його види та функції в науковому пізнанні.	4
Тема 8. Інформаційна база наукового дослідження.	
Первинна і вторинна наукова інформація: відмінності та способи використання.	2
Наукові бібліотеки України.	2
Роль бібліотек, наукометричних баз і електронних ресурсів у науковій роботі аспіранта.	4
Тема 9. Етика вченого та захист інтелектуальних і авторських прав в Україні. Академічна доброчесність.	
Нормативно-правова база України щодо захисту інтелектуальних прав	4
Академічна доброчесність і етика наукової творчості.	2
Академічна доброчесність та цитування наукової літератури	2
Тема 10. Філософія наукової творчості.	
Природа наукової творчості: співвідношення логічного та інтуїтивного.	2
Онтологічний статус наукової ідеї: від задуму до теорії.	2
Інтуїція, уява та логіка в процесі наукової творчості.	2
Наукова творчість у контексті культури та цивілізаційного розвитку.	2
Разом	80

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються пояснювально-ілюстраційний, репродуктивний методи навчання, а також проблемне викладання, частково-пошуковий (евристичний) метод, методи критичного мислення.

Пояснювально-ілюстративний та репродуктивний методи навчання використовуються під час лекцій, індивідуальних та групових консультацій.

Під час проведення практичних занять використовуються методи критичного мислення, частково-пошуковий метод, творчо-наукові методи.

Використовується комп'ютерне обладнання закладу освіти на лекційних заняттях.

Для досягнення основної мети навчання – підготовки спеціалістів програма має практичну спрямованість: до 50 % навчального часу виділено на практичні види занять, на яких вони мають здобути навички і вміння, необхідні для планування та здійснення наукової діяльності.

З метою формування soft skills використовується:

- методи мотивації навчання (створення ситуації інтересів, навчальні диспути, дискусії, рольові та ситуаційні ігри);
- активні/інтерактивні методи навчання (лекція-бесіда, лекція дискусія, лекція-конференція, проблемна лекція, метод «експертна оцінка»);
- проблемні методи навчання (створення ситуації вибору, зіткнення різних думок аспірантів, висування проблемного питання);
- прийом створення ситуації зацікавленості (використання цікавих прикладів, парадоксальних фактів, цікаві аналогії, зокрема зіставлення наукових життєвих тлумачень, окремих явищ).

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння аспірантами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування, оцінювання доповідей та презентацій на практичних заняттях, виконанням завдань самостійної роботи (здійснюється під час проведення практичних занять), тестування. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань аспірантів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому лекційному занятті.

Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового екзамену.

16. Розподіл балів, які отримують аспіранти

Схема нарахування балів* з навчальної дисципліни «Філософія та наукове мислення» за видами робіт для здобувачів денної форми здобуття освіти

Види	Перелік тем
------	-------------

	Тема 1. Наука як соціальне явище	Тема 2. Філософія науки як спеціальна філософська дисципліна.	Тема 3. Онтологічні й гносеологічні виміри	Тема 4. Класичні концепції філософії науки.	Тема 5. Постмодерністські дискурси у філософії та науці	Тема 6. Зміст та складові науково-дослідного процесу.	Тема 7. Методологія та методи наукового дослідження.	Тема 8. Інформаційна база наукового дослідження.	Тема 9. Етика вченого та захист інтелектуальних і авторських прав в Україні. Академічна доброчесність.	Тема 10. Філософія наукової творчості
	Практичне заняття									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Виконання практичних завдань	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Тестування	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Виконання завдань самостійної роботи	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Всього за темами	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Екзамен	50									
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100									

*В таблиці вказана максимальна кількість балів, які можна набрати за видами робіт

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали	Критерії оцінювання
2	Виконано завдання практичної роботи в повному обсязі.
1,5	Виконано завдання практичної роботи в повному обсязі із несуттєвими помилками.
1	Виконано завдання в неповному обсязі, а також є 1-2 суттєві помилки
0,5	Виконано завдання менше 50%, є 2-4 суттєві помилки
0	Не виконано практичну роботу або виконано менше 50% від її обсягу, велика кількість помилок.

Оцінювання тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (0,1×20=2,0);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
0,5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають

поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.
--

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами складання екзамену

Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1. Тестування	0-30	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (30×1=30), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.
2. Практичне завдання	16-20	Завдання розкрито повністю та правильно, відповідь чітка, логічно послідовна, обґрунтована, висновки самостійні з наведенням прикладів, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання.
	11-15	Завдання розкрито правильно, але є 1-2 неточності, виклад рішення здійснено у логічній послідовності, висновки обґрунтовані, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання.
	6-10	Завдання розкрито, однак рішення містить понад 2 неточності, порушена логічність викладу матеріалу, відсутнє або неправильне посилання на джерельну базу, у висновках відсутня самостійність, що свідчить про середній рівень засвоєння теоретичного матеріалу відповідно до програмних результатів навчання.
	0-5	Завдання розкрито з суттєвими помилками, порушена логічність викладу матеріалу, відсутні висновки, неправильно використані наукові терміни, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них 50 балів відведено на поточний контроль, а 50 балів – на підсумковий (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності).

1. **Поточний контроль.** Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді на практичних, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів.

Присутність на лекціях і практичних не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності аспіранта на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Аспірант, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль. Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Савонова, Г.І. Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни "Філософія та наукове мислення" для аспірантів всіх спеціальностей. - Полтава : НУПП, 2024. - 17 с

18. Рекомендована література

Базова

1. Гула Р. В. Філософські проблеми наукового пізнання. Навч.-метод. посіб. Харків: ХНУПС, 2021. 228 с.

2. Гула Р. В. Філософські проблеми наукового мислення. Навч.-метод. посіб. Харків: ХНУПС, 2021. 148 с.

3. Гула Р.В., Квіткін П. В., Панфілов О. Ю., Чернишова Т. О. Релігієзнавство. 2-ге вид., доповн. Київ: Каравела, 2021. 272 с.

4. Рассел Б. Історія західної філософії. Харків: Фоліо, 2024. 759 с.

5. Еко У. Історія європейської цивілізації. Епоха Відродження. Історія. Філософія. Наука і техніка. Харків: Фоліо, 2020. 548 с.

6. Мозговий Л. Філософія. Кредитно-модульний курс. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 456 с.

7. Berna Devezer¹, Danielle J. Navarro, Joachim Vandekerckhove, Erkan Ozge Buzbas (2021). The case for formal methodology in scientific reform. URL: <https://royalsocietypublishing.org/doi/full/10.1098/rsos.200805>

8. Kuhn, T. S. (2002) The Road Since Structure: Philosophical Essays, 1970–1993. Chicago: University of Chicago Press, 336 p.

Допоміжна

1. Історія європейської цивілізації. Середньовіччя. Експедиції. Торгівля. Утопії / За ред. Умберто Еко; Колектив перекладачів. Харків: Видавництво Фоліо, 2020. 704 с.

2. Історія європейської цивілізації. Греція / За ред. Умберто Еко; Колектив перекладачів. Харків: Видавництво Фоліо, 2024. 1168 с.

3. Історія філософії. Античність та Середньовіччя / За ред. Умберто Еко; Колектив перекладачів. Харків: Видавництво Фоліо, 2024. 555 с.

4. Vira O. Dubinina, Alina L. Hrytsenko, Hanna I. Savonova, Yuliia A. Lazutkina. Methodological potential of phenomenology and hermeneutics in research on valeological, rehabilitation and physiotherapeutic activities. Acta Balneologica. Journal of the polish balneology and physical medicine association. 2024 january-february. Vol. LXVI, ISSUE 1 (179). 53–59 pp. ISSN 2082-1867. doi: 10.36740/ABAL202401109

5. Савонова Г. І. Значення віри в проблемі морального пізнання-вибору у філософії С. К'єркегора. Вісник Львівського університету. Серія: Філософські науки. 2022. № 29. С. 150–157.

6. Савонова Г. І. Цілепокладання та стратегічне планування професійного розвитку вчителя в режимі тайм-менеджменту. Витоки педагогічної майстерності. 2023. Вип. 31. С. 201–209.

7. Савонова Г. І. Значення віри в проблемі морального пізнання-вибору у філософії С. К'єркегора. Вісник Львівського університету. Серія: Філософські науки. 2022. № 29. С. 150–157.

19. Інтернет ресурси

1. Дистанційний курс навчальної дисципліни «Філософія та наукове мислення». Режим доступу : <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=2088>